

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

ADRIAN GILBERT

WAFFEN-SS
ARMATA LUI HITLER
ÎN RĂZBOI

RAO Distribuție
Str. Bărgăului nr. 9-11, sector 1, București, România
www.raobooks.com
www.rao.ro

ADRIAN GILBERT
Waffen-SS - Hitler's Army at War
Copyright © 2019 by Adrian Gilbert
Toate drepturile rezervate

Traducere din limba engleză
Iris-Manuela Anghel
prin LINGUA CONNEXION

© RAO Distribuție, 2019
pentru versiunea în limba română

2020

ISBN 978-606-006-406-0

CUPRINS

<i>Tabelul comparativ al gradelor militare.</i>	8
Introducere.	13
PARTEA ÎNTÂI: ARMATA LUI HITLER.	21
CAPITOLUL 1: PIETRELE DE TEMELIE	23
CAPITOLUL 2: CREAREA UNEI TRUPE DE ELITĂ	39
CAPITOLUL 3: MARȘUL SPRE RĂZBOI	56
CAPITOLUL 4: DISTRUGEREA POLONIEI	69
CAPITOLUL 5: DESFĂȘURAREA FORTELOR ÎN VEST	85
CAPITOLUL 6: INVADAREA OLANDEI	98
CAPITOLUL 7: OFENSIVA DIN FRANȚA	111
CAPITOLUL 8: ÎNFRÂNGEREA FRANȚEI.	127
CAPITOLUL 9: TRANZIȚIA ȘI EXPANSIUNEA.	140
CAPITOLUL 10: CAMPANIA DIN BALCANI	156
PARTEA A DOUA: CEL MAI MARE RĂZBOI DIN ISTORIE.	169
CAPITOLUL 11: OPERAȚIUNEA BARBAROSSA	171
CAPITOLUL 12: ÎNAINȚAREA SPRE LENINGRAD: GRUPUL DE ARMATE NORD.	189
CAPITOLUL 13: CAMPANIA DIN UCRAINA: GRUPUL DE ARMATE SUD	204
CAPITOLUL 14: MERGÂND SPRE MOSCOVA: GRUPUL DE ARMATE CENTRU	219

CAPITOLUL 15: MENTINEREA LINIEI DE APĂRARE:

FRONTUL DE EST, 1941-1942	234
CAPITOLUL 16: PE MUCHIE DE CUȚIT:	
FRONTUL DE EST, 1942-1943	251
CAPITOLUL 17: CONTRAOFENSIVA DE LA HARKOV	269
CAPITOLUL 18: BĂTĂLIA DE LA KURSK	290

PARTEA A TREIA: CHEMAREA LA ARME 307

CAPITOLUL 19: O ARMATĂ DE EUROPENI	309
CAPITOLUL 20: APĂRAREA UCRAINEI	330
CAPITOLUL 21: OFENSIVA DIN NORD	348
CAPITOLUL 22: SUȘȚINEREA LINIILOR GERMANE	360
CAPITOLUL 23: RĂZBOAIELE CU PARTIZANII:	
FRONTUL DE EST	372
CAPITOLUL 24: RĂZBOAIELE CU PARTIZANII:	
REGIUNEA BALCANILOR	387

PARTEA A PATRA: RĂZBOIUL DIN VEST 405

CAPITOLUL 25: BĂTĂLIA PENTRU CAPUL DE POD	407
CAPITOLUL 26: O LUPTĂ INEGALĂ	425
CAPITOLUL 27: COLAPSUL ȘI REVENIREA	445
CAPITOLUL 28: ULTIMUL PARIU DIN VEST	463

PARTEA A CINCEA: LUPTAȚI PÂNĂ LA ULTIMA SUFLARE! . 483

CAPITOLUL 29: DEZASTRUL DIN UNGARIA	485
CAPITOLUL 30: ANIHILAREA WAFFEN-SS	504
CAPITOLUL 31: EVENIMENTELE ULTERIOARE	524

<i>Anexa A: Diviziile Waffen-SS . . . . .</i>	545
---	-----

<i>Anexa B: Numărul de medalii Crucea de Cavaler primite de diviziile</i>	
---	--

<i>Waffen-SS . . . . .</i>	548
----------------------------	-----

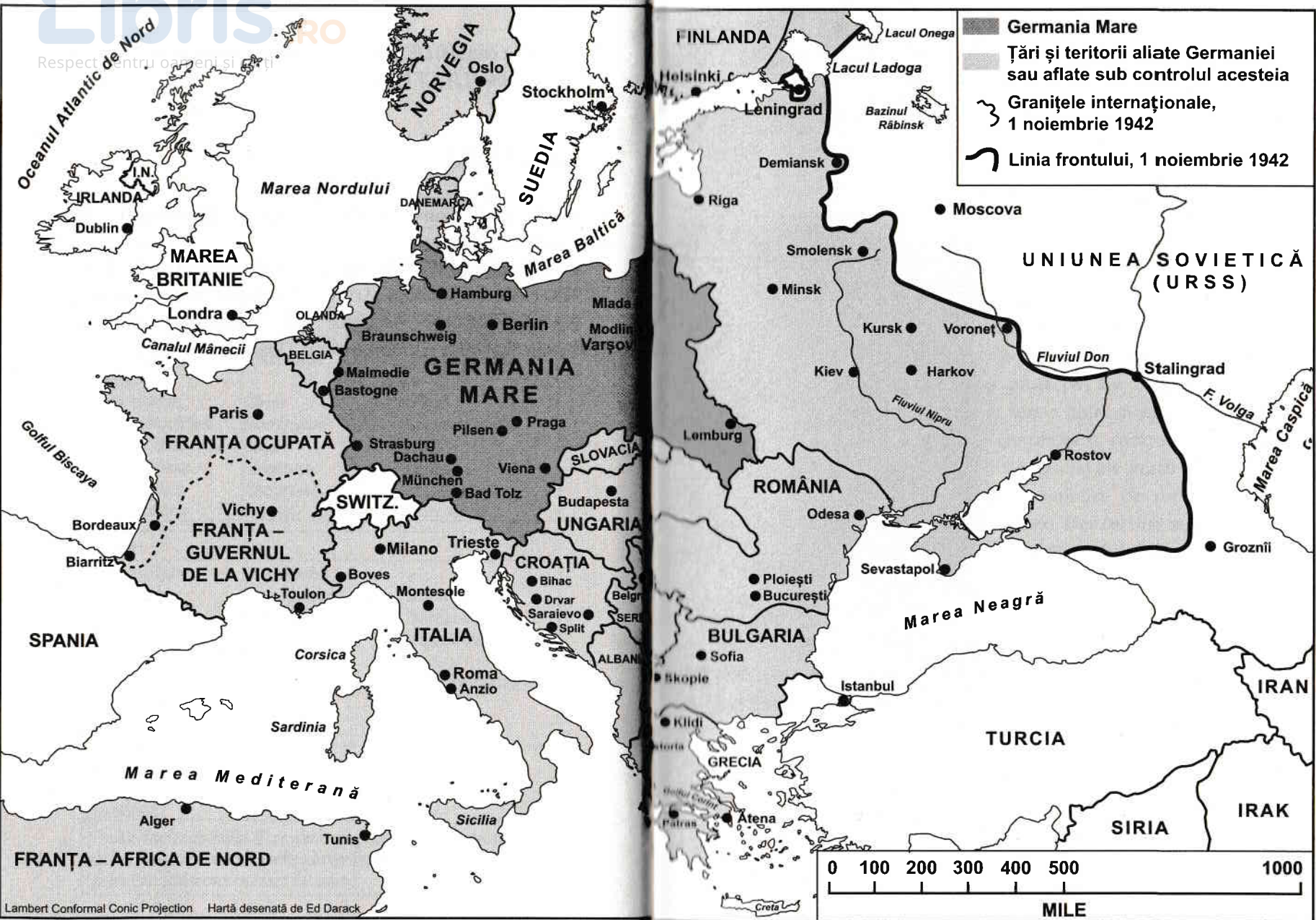
<i>Mulțumiri . . . . .</i>	560
----------------------------	-----

<i>Bibliografie selectivă . . . . .</i>	561
---	-----

<i>Index . . . . .</i>	574
------------------------	-----

HĂRȚI

Apogeul Reich-ului german, noiembrie 1942.	10
Blitzkrieg-ul german: Țările de Jos, 1940	101
Frontul de Est, 1941-1942.	174
Frontul de Est în sud, 1943-1944.	276
Bătălia pentru Normandia, 1944.	414
Frontul de Est în nord, 1943-1945	508

APOGEUL REICH-ULUI GERMAN, NOIEMBRIE 1942

Capitolul 1

PIETRELE DE TEMELIE

Pe 16 ianuarie 1929, Adolf Hitler l-a numit pe Heinrich Himmler în funcția de Reichsführer-SS. Deși puțini au fost cei care au înțeles importanța acestei acțiuni, promovarea funcționarului nazist, în vârstă de douăzeci și opt de ani, în fruntea trupelor Schutzstaffel avea să transforme o simplă unitate de apărare în cea mai puternică și mai înspăimântătoare organizație militară din întregul imperiu nazist.

Originea SS-ului datează din martie 1923, când Hitler a format un mic corp de gardă menit să-l apere de atacurile facțiunilor politice rivale. În 1925, după eliberarea lui din închisoare, unde ajunsese în urma participării sale la puciul eșuat de la berăria din München, i-a dat ordin șoferului său, Julius Schreck, să organizeze o altă gardă de corp, numită de-acum Schutzstaffel (SS).

Când Himmler a preluat comanda SS-ului, acesta era alcătuit doar din 300 de oameni. Organizația fusese concepută ca o mică forță de elită, care jurase credință nu Partidului Nazist, ci numai lui Adolf Hitler. Himmler era hotărât să-i păstreze acest statut special, extinzându-i în același timp numărul și autoritatea. Când Hitler a devenit cancelar al Germaniei în ianuarie 1933, SS-ul avea în componența lui 52 000 de oameni.

Născut pe 7 octombrie 1900, Heinrich Himmler provenea dintr-o familie bavareză din clasa de mijloc. A avut parte de o educație

conform standardelor vremii respective și a păstrat o legătură strânsă cu părinții după ce a plecat de acasă. Biografia lui Himmler n-au descoperit nimic hotărâtor în copilăria sa, care să sugereze natura și cursul carierei viitoare.¹ S-a înrolat voluntar în armată în 1917, dar armistițiul încheiat în noiembrie 1918 a pus capăt războiului înainte ca el să-și termine stagiul militar ca ofițer. Faptul că n-a trăit niciodată experiența frontului avea să-l urmărească toată viața.

După război, la insistențele părinților săi, Himmler a studiat agricultura la o universitate din München, sperând în continuare să urmeze o carieră militară. Nereușind să găsească un loc în Reichswehr – o forță militară, alcătuită, în urma Tratatului de la Versailles, doar din 100 000 de oameni –, Himmler s-a înrolat în diverse organizații paramilitare. În ianuarie 1922, l-a cunoscut pe Ernst Röhm, un soldat distins cu numeroase medalii pentru meritele aduse pe câmpul de luptă și cooptat încă de timpuriu la cauza nazistă. Influențat de Röhm, Himmler s-a înscris în Partidul Nazist în 1923 și a fost acceptat în SS doi ani mai târziu. Ca oficial nazist, Himmler a devenit obsedat de ideea superiorității rasiale a Germaniei și de gândul ca SS-ul să devină un purtător al stindardului rasial. În 1927, era deja comandantul-adjunct al SS-ului.

Trăsăturile fizice ale lui Himmler – mic de statură și slab, cu o bărbie alungită și probleme de vedere, dând adesea dovadă de pedanterii exagerate – nu păreau să corespundă cu portretul ideal al comandantului SS. La vremea respectivă, poziția de Reichsführer-SS nu era considerată prea importantă, deoarece SS-ul făcea parte din Sturmabteilung (Batalioanele de Asalt), cu acronimul SA.

Înființată în 1921, organizația SA a Cămășilor Brune reprezenta forța paramilitară a Partidului Nazist, al cărei rol principal era intimidarea adversarilor politici și susținerea, vocală și fizică, a ideologiei național-socialiste. Sub conducerea lui Röhm, SA-ul a devenit,

¹ Vezi Longerich, *Heinrich Himmler*; Padfield, *Himmler Reichsführer-SS*; și Hohne, *Order of the Death's Head*, 29–50.

la începutul anului 1933, o organizație amplă și nedisciplinată, cu peste 300 000 de adepți. Odată cu ascensiunea lui Hitler la putere, numărul acestora va fi și mai mare, transformându-se într-un corp semi-independent din cadrul sistemului nazist.

Pe parcursul anilor '20, Himmler a jucat un rol minor în lumea nazistă, fiind ușor de subestimat. În 1930, a ajuns pentru scurt timp în subordinea lui Josef Goebbels, viitorul ministru al propagandei germane. „Nu excelează printr-o inteligență ieșită din comun, dar muncește cu sârguință și are intenții bune, îl descrie Goebbels pe Himmler, pe un ton ușor condescendent, în jurnalul său. Este mult prea ancorat în detalii“, conchide el.¹ Dar Goebbels se înșela amar-nic. Căci Himmler era un jucător abil și inteligent pe plan politic, și exact atenția acordată detaliilor îl va ajuta în ascensiunea sa.

Himmler a fost considerat arhetipul birocratului, dar, în ciuda faptului că era, fără îndoială, un funcționar extrem de capabil, calitățile sale îl plasau mai presus de acest portret arhetipal. Poseda o capacitate fantastică de muncă și o viziune cu totul rară printre ceilalți lideri nazști, reușind să transforme SS-ul dintr-o organizație aproape ne semnificativă într-un instrument extrem de puternic, menit să-l ajute să creeze o Europă germanică. Preluarea corpului de gardă al lui Hitler a constituit doar primul pas în drumul lui spre putere, reușind, printr-o hotărâre de fier și abilități politice, să extindă rolul SS și să-i confere controlul asupra poliției, agențiilor de securitate și serviciilor de spionaj, creând o forță paramilitară, ce avea să fie cunoscută sub numele de Waffen-SS.

Privind retrospectiv, tindem să credem – date fiind succesul și omiprezența sa – că SS-ul este consecința inevitabilă a nazismului, dar fără Himmler ar fi rămas, cel mult, o organizație minoră. Importanța lui Himmler în crearea Waffen-SS trebuie, de asemenea, analizată în lumina încercărilor postbelice ale foștilor generali din Waffen-SS de a-i diminua rolul. „Himmler era exact opusul

¹ Longerich, *Heinrich Himmler*, 115

funcționarului anonim, ușor de confundat cu oricare altul, scrie Peter Longerich, un biograf recent. Poziția pe care a clădit-o de-a lungul anilor poate fi descrisă ca un exemplu grăitor al procesului complet de personalizare a puterii politice.¹

* * *

Imaginea și stilul adoptate de SS își au rădăcinile în mișcarea Freikorps, care a cunoscut apogeul la sfârșitul Primului Război Mondial. Imediat după încetarea conflictului, Germania părea să se afle în pragul războiului civil, când noul guvern republican s-a văzut amenințat de comuniști și de alte grupări politice de stânga. Reacția aripii drepte din Germania a fost formarea ad-hoc a unor unități militare (Freikorps) menite să suprimе revoltele membrilor de stânga. Unitățile erau alcătuite din foști soldați nemulțumiți de noua turnură a evenimentelor, incapabili să se adapteze vieții civile. La începutul anului 1919, trupele Freikorps au reușit să reprime așa-zisa revoluție comunistă din Germania, devenind renumite pentru actele lor de cruzime. În afară de luptele purtate cu reprezentanții aripii de stânga, unitățile Freikorps s-au implicat în diverse conflicte de la graniță, mai ales împotriva insurgenților polonezi, care voiau să preia controlul asupra Sileziei Superioare în 1921.

În general, unitățile Freikorps promovau imaginea soldatului charismatic din tranșee, cu o experiență vastă câpătată pe front, afișând ferocitatea și disciplina de fier caracteristice vechilor războinici, după modelul mercenarilor Landsknecht, din Germania secolului al XVI-lea.

Manfred von Killinger, comandant al trupelor Freikorps și viitor politician nazist, a scris că soldaților lui „nu le păsa nici de ce, nici pentru cine luptau. Pentru ei, cel mai important lucru era lupta. Războiul era cariera lor. Nu mai aveau de ce să caute alta. Războiul

¹ Ibid., 743

li făcea fericiți – ce vrei mai mult de atât?”¹ Ernst von Salomon, un alt membru Freikorps, își ridică în slăvi camarazii pentru „faptele lor nemiloase săvârșite împotriva dușmanilor înarmați sau neînarmați, pentru disprețul nețârmurit față de așa-zisul caracter sacru al vieții și pentru refuzul fățiș de a lua prizonieri, indiferent de împrejurări”.² Deși trupele Freikorps s-au dizolvat la începutul anilor '20, atitudinea lor nihilistă a influențat comportamentul soldaților SS. Mulți comandanți din Waffen-SS făcuseră parte din unitățile Freikorps.

Acestea au exercitat, de asemenea, o influență covârșitoare asupra denumirilor unităților și gradelor militare adoptate de SA și apoi de SS. Vechiul sistem al armatei a fost respins în favoarea noilor stiluri germanice preluate din tranșee. Astfel, batalionul a redevenit, de exemplu, „o unitate de asalt” (Sturmabteilung), aflată sub comanda nu a unui maior, ci a unui Sturmabteilungsführer.

Mai veche și mult mai numeroasă ca SS, organizația SA a dominat mișcarea nazistă din anii '20. Nemulțumit să se afle însă în subordinea SA, Himmler l-a convins pe Hitler, la sfârșitul lui 1930, să acorde SS-ului mai multă autonomie. SS i-a răsplătit generozitatea, susținând partidul în timpul revoltei Stennes din 1930-1931, condusă de liderul SA de la Berlin, Walther Stennes. După suprimarea revoltei, Hitler a lăudat în mod public SS-ul: „SS Mann, deine Ehre heisst Treue” (Soldați SS, onoarea voastră este loialitatea). Cuvintele lui au devenit motto-ul SS – „Onoarea mea este loialitatea” –, fiind gravate apoi pe centurile purtate de soldații SS. Încurajat de independența proaspăt dobândită, Himmler a ordonat fabricarea unor noi uniforme și embleme care să scoată în evidență separarea SS de organizația-mamă.

SA adoptase uniforme brune în urma achiziționării unor stocuri imense de cămăși militare, de un maro-kaki, destinate inițial

¹ Messenger, *Hitler's Gladiator*, 19

² Hohne, *Order of the Death's Head*, 55

coloniilor tropicale ale Germaniei. De aici și numele de Cămășile Brune. În anii '20, soldații SS au purtat și ei uniforme brune ale SA, compuse însă din pantaloni și chipie de culoare neagră, marcate cu simbolul capului de mort (Totenkopf). Din ordinul lui Himmler, în 1932, a fost introdusă o nouă uniformă SS.

Concepută de doi ofițeri SS, profesorii Karl Diebitsch și Walter Heck, uniformă neagră, destinată tuturor gradelor militare, era croită după modelul celei purtate de ofițerii armatei germane, mult superioare față de uniformă paramilitară creată de SA. Preferința pentru negru reflecta popularitatea de care culoarea se bucura în rândul mișcărilor fasciste, precum și respectul față de uniforme negre purtate de husarii din gărzile de corp prusace. Iar simbolurile sinistre ale uniformei nu i-au scăpat lui Himmler, care manifesta un interes deosebit pentru toate aspectele ținutei militare. Uniformele erau fabricate în atelierele de croitorie ale lui Hugo Boss, un susținător înfocat al naziștilor, a cărui afacere scăpase de faliment cu ajutorul contractelor primite din partea SS.

Pentru trupele armate sau militarizate de pe front, SS a renunțat, din 1935, la uniforme negre în favoarea unora mult mai practice, confecționate dintr-un material în nuanțele cenușii sau cafenii ale pământului. Experimentul n-a durat prea mult, căci, în 1937, ambele modele au fost înlocuite cu unele într-o nuanță de un verde-cenușiu, asemănătoare cu cele purtate de soldații din armată. De acum înainte, numai emblemele speciale ale SS aveau să îi distingă de restul trupelor militare.

Interesul nemților față de rune nordice a fost încurajat, încă de la sfârșitul secolului al XIX-lea, de diverse grupări Volkish (naționaliste) de aripă dreapta. Cea mai renumită dintre acestea era, firește, Hakenkreuz (crucea cu brațe egale și îndoite la capăt în unghi drept) sau svastica, simbol ce avea să definească regimul nazist. Un alt simbol adoptat de naziști este cel al victoriei, întruchipat de un fulger (Siegrune). Graficianul Walter Heck a plasat două Siegrune una lângă cealaltă, creând astfel încă o emblemă

pentru membrii SS. Karl Diebitsch, unul dintre artiștii preferați ai lui Himmler, a contribuit la conceperea sabiei ceremoniale și a pumnalului cu rol de talisman. El era, de asemenea, directorul fabricii de porțelan Allach din Bavaria, care producea obiecte de artă folosindu-se de munca silnică a prizonierilor din lagărul de concentrare de la Dachau.

Simbolul Totenkopf, alături de oasele încrucișate, are rădăcini adânci în istoria forțelor armate ale Germaniei, ajungând până în perioada lui Frederic cel Mare al Prusiei (1712-1786, rege al Prusiei din dinastia Hohenzollern, cunoscut sub numele de Frederic al II-lea, cel Mare). În timpul Primului Război Mondial, acesta a devenit simbolul preferat al trupelor de asalt și al piloților de vânătoare, dar și al multora dintre unitățile Freikorps. Nu e de mirare, așadar, că SS-ul a adoptat de la bun început simbolul Totenkopf, atașându-l șepcilor militare. Cu ajutorul acestor uniforme și însemne emblematice, Himmler a transformat SS-ul într-o organizație fascinantă și sinistă, în același timp.

* * *

Atragerea oamenilor în rândurile SS nu se va dovedi deloc o sarcină dificilă. Dimpotrivă, numărul voluntarilor dornici să se înroleze în SS era atât de mare după ascensiunea la putere a lui Hitler, încât Himmler s-a văzut nevoit să pună capăt recrutărilor ca să nu periclitizeze statutul elitist al organizației. Cu toate acestea, din cauza expansiunii sale, SS, al cărui număr depășea 50 000 de membri, se confrunța deja cu o mare problemă: era mult prea mare și greu de controlat, neputând să-i asigure lui Hitler protecția de care avea nevoie în postul de cancelar al Germaniei.

Înainte de ianuarie 1933, Hitler se bazase pe aproximativ o duzină de gărzii de corp alcătuite din șoferi și bodyguardzi, înarmați cu bastoane și pistoale. Acum, în calitate de lider politic al Germaniei, Hitler se confrunța cu amenințări mult mai serioase, nu doar din partea anumitor unități ale armatei, care îi disprețuiau și se temeau

